

CVIČEBNÍ LISTY

Příloha „Vojenských rozhledů“.

ROČNÍK XII.

Redaktoři: Brig. generál Jiří Birula a
podplukovník gšt. František Pohunek.

ČÍSLO 10.

H. a U.:

Ústup ve dne.

Působnost služeb za ústupu ve dne.

Pokračování námětu.

(Viz CL. XII, čís. 3—9.)

V tomto článku budeme pokračovati v studiu předchozího cvičení „Působnost služeb za ústupu ve dne“, a to v rámci zadního voje, vojského tělesa a oddílů.

I. Část.

Vzhledem k vývoji taktické situace do večera 4. května, k úkolu stanovenému 15. divisi osobní a tajnou instrukcí velitele I. armády ze 4. května a vzhledem k rozkazům vydaným velitelem divise pro ústup v noci s 5. na 6. května je v 8 hodin 5/V materiální situace útvarů záloh, předvídaných velitelem 15. divise jak pro obranný boj 5/V, tak i pro úkol zadního voje, tato:

I. Zbrojní služba.

a) Pěchota.

1. Prapory II./58., I./59. a III./59., předvídané velitelem divise jak pro obranný boj, tak i pro úkol zadního voje, jsou brigádními, z toho III./59. divisní zálohou.

5. května do 4 hod. měly tyto prapory úplnou základní dotaci (t. j. 1. a 2. sled munice úplný), kterou ještě do 8 hod. náležitě zvýšily municí divisních výdejen pěchotní munice ve Vrbicích a blízko křižovatky silnic 417—1 km západně od Bukova (kde byly dány velitelům pěších brigád určité zásoby munice k dispozici, a to jak pro obranný boj 5/V, tak i pro boj zadních vojsů).

2. Velitelem 15. divise je mimo to předvídáno dáti veliteli zadního voje k dispozici detašmán divisního zbrojního parku, a to v Kolečovicích.

(Divisní zbrojní park je v Kolečovicích a má zásoby pěchotní munice ve dvojnásobné výši organických zásob divisního zbrojního parku.)

3. Muniční vozy (káry) jsou u praporů.

b) Dělostřelectvo.

Oddíly děl. pluku 15 a děl. odd. 115 mají u sebe v palebných postaveních složeno a na vozidlech (kolesny, hlomozny a muniční vozy) úplný 1. a 2. sled dělového střeliva a příslušnou část dělového střeliva 3. sledu (složeno v palebných postaveních).

Na vozidlech divisního zbrojního parku, resp. v divisních výdejnách dělového střeliva je asi dvojnásobný náklad lehké kanonové a lehké houfnicové muniční kolony a náklad jedné hrubé houfnicové muniční kolony.

Pro boj zadního voje je velitelem divise předvídána tato maximální spotřeba dělového střeliva: $\frac{3}{4}$ PP lehkého, $\frac{1}{2}$ PP hrubého dělového střeliva.

II. Ženíjní služba.

$\frac{1}{2}$ žen. roty (přidělena veliteli zadního voje), techn. roty p. pl. 58 a 59 dostaly v noci se 4. na 5. května potřebné trhaviny z divisního ženíjního parku (v Hokově) k přípravě předvídaných ničení. (Bude předmětem studia ženíjního vojska.)

Část bojového trénu $\frac{1}{2}$ ženíjní roty a technických rot je u rot.

III. Zdravotnická služba.

a) Prapory II./58., III./59. a I./59. svá praporní obvaziště plně nerozvinuly:

Prapor II./58. odsunuje do plukovního obvaziště p. pl. 58, které se zařídilo v Březnici, I./59 a III./59. do plukovního obvaziště p. pl. 59 v Běsně.

Příslušná zdravotnická vozidla jsou u praporů (u pluku).

b) Dělostřelecké oddíly (skupiny) odsunují z improvisovaných obvazišť dělostřeleckých oddílů (skupin) buď do nejbližšího plukovního obvaziště péchoty nebo přímo do DO.

c) $\frac{1}{2}$ žen. roty a techn. roty p. pl. 58 a 59 odsunují do nejbližšího plukovního (praporního) obvaziště nebo DO.

d) Velitel 15. divise předvídá přidělití veliteli zadního voje divisní dopravní prostředky k ulehčení odsunu raněných za ústupového boje.

IV. Proviantní služba.

a) Kuchyňský trén II./58. praporu je sloučen s kuchyňským trénem pěšího pluku 58 v severovýchodní části lesa Worschnitz Wald; kuchyňský trén pěšího pluku 59 v lese jihovýchodně od Běsna.

Snídaně byla vydána do svítání 5/V.

Na převozných kuchyních II./58., III./59. a I./59 započne se kolem 9. hod. příprava oběda. (Bude snahou příslušných velitelů poskytnouti těmto praporům v záloze oběd v pravidelné době.)

b) Kuchyňský trén dělostřeleckých oddílů je nedaleko od svých dělostřeleckých oddílů — povšechně na čáře Bukov, Něm. Hořovice, Děkov.

c) Záložní dávka potravin základní výbavy je — na rozkaz přísl. velitele vojskového tělesa — u mužstva.

d) Proviantní vozy bojových útvarů celé divise s dávkou na 6. května (bez masa) jsou shromážděny v Heřmanově severozápadně od Kolečovic. Podle rozkazu vel. divise budou tyto zásoby 5. května dány k dispozici velitelům vojskových těles.

Proviantní vozy pro dávku 7/V provedly odběr drobného proviantu, ova a chleba v Pšovkách a odpochovaly do Petrovic (místo 1. určení).

Proviantní vozy se záložní dávkou potravin tělesové výbavy, s vozy na maso atd. jsou v stanovištích kuchyňských trénů.

e) Maso na 6/V bude AZM. rozvezeno odpoledne 5/V.

V. Pohonné hmoty.

Potřebné pohonné hmoty odbírají útvary v divisní výdejně pohonných hmot.

VI. Veterinářská služba.

Velitelé pěšího pluku 58 a 59 zřídili nablízku stanoviště proviantních trénů plukovní veterinářské ošetrovny, odkud se provádí odsun koní do předstunuté divisní veterinářské sběrný v Oráčově.

VII. O cirkulaci v místech ubytování (rozložení) pečují příslušní velitelé pluků (praporů) v mezích nařízení vydaných velitelstvím divise.

VIII. Pro odsun zajatců za předvídaného ústupu vytvoří velitelství divise postupně sběrný zajatců v Něm. Hořovicích, Zderaze, Šanově.

IX. Spojovací služba: div. telegrafní rota je v Hokově.

X. Velitelé pluků (praporů) se postarali o aktivní i pasivní obranu proti letadlům, a to jak pro ochranu svých vojsk, tak i trénů.

Odůvodnění dříve uvedené materiální situace a úvahy o působnosti služeb (zásobování a odsuny) 5. května u útvarů předvídaných velitelem divise pro zadní voj.

1. U těchto útvarů musí být postaráno po celý den 5/V o materiální zajištění (zásobování a odsuny), a to především se zřetelem na tu okolnost, že jich může být použito k obrannému boji divise (zesílení hlavního postavení, protiútok atd.).

2. V dalším musí být u těchto útvarů postaráno o materiální zajištění pro jejich úkol zadních vojsk předvídaný v noci s 5. na 6. května.

Zásobování municí.

Prapory určené pro obranný boj divise (brig. a div. zálohy) a zároveň předvídané pro boj zadních vojsk musí disponovati zvýšeným 1. a 2. sledem munice. (Za ústupového boje bude zvýšená potřeba munice a potíže s doplňováním.)

Bude-li těchto jednotek použito v obranném boji ještě 5/V, mají možnost doplňovati municí v divisních výdejnách pěchotní munice ve Vrbici, nebo blízko křižovatky silnic 417 — 1 km západně od Bukova, aby nenastala prázdnota munice toho neb onoho sledu. Hlavní však starost velitelů všech stupňů bude směřovati k tomu, aby jednotky předvídané pro úkol zadního voje měly dostatek munice k nastávajícímu ústupovému boji.

Muniční vozy (káry) zůstanou po celý den 5/V u praporů (jsou brig. a div. zálohami), aby jich mohlo být použito v případném obranném boji divise.

U dělostřelectva v obraně je učleněno dělové střelivo do hloubky tak, že normálně nemůže nastati prázdnota v zásobování. (Bylo předmětem dřívějších studií taktiky dělostřelectva.)

Velitel divise dá veliteli zadního voje k dispozici detašmán divisního zbrojního parku v Kolečovicích, a to proto, aby velitel zadního voje samostatně pečoval za ústupového boje o další zásobování municí u útvarů zadního voje a zajistil tak kontinuitu v zásobování i v tom případě, že gros divisní zbrojní služby bude pečovat o potřeby valných sil divise.

Ženíjná služba. Bude předmětem studia ženijního vojska.

Odsun raněných a nemocných.

Řekli jsme, že uvedené prapory (II./58, III./59, I./59) jsou brig. (div.) zálohou. Může jich tedy být během 5. května použito k boji a večer pak, dovolí-li to situace, bude jich použito jako zadního voje.

Nerozvinuly tedy plně svých praporek obvazíšť, ježto nevědí přesně místo svého obranného boje, a odsunují raněné (nemocné) z jakýchsi improvizovaných ošetřoven do nejbližšího plukovního obvazíště (co možná vlastního pluku).

Zásobování proviantem.

Převozně kuchyně nebyly po výdeji snídaně 5/V odsunuty, ježto během dne může se naskytnouti u praporů brig. (div.) zálohy vítaná příležitost k vydání oběda neb i večere v přibližně normální době.

Kuchyňské vozy útvarů převezmou do večera 5/V zásoby na 6/V tak, aby pak proviantní vozy mohly ještě téže noci odjeti pro dávku na 8/V.

Též odřad proviantních vozů se záložní dávkou tělesové výbavy a s vozy na maso nebyl v noci se 4. na 5. května odsunut, ježto podle rozkazu vel. divise bude maso 5/V odpoledne na 6/V dodáno útvarům AZM.

Působnost ostatních služeb je zřejmá z předchozí materiální situace, a proto není třeba se dále o ní šířiti.

Závěr.

V tomto případě jde o předem předvídaný dobrovolný ústup, který má být proveden v noci s 5. na 6. května. K provedení podrobných materiálních příprav ústupu byla k dispozici téměř celá noc se 4. na 5. května a celý den 5. května.

Ústup tělesových trénů útvarů může být proto dobře připraven a plánovitě proveden, aniž bude na újmu materiálního zajištění obranného, později i ústupového boje.

II. ČÁST.

V 8 hod. 5. května došel telegram velitele I. armády, kterým se nařizuje, aby 15. divise přerušila boj již dopoledne 5. května a ustoupila na čáru Zavidov, Rakovník.

Změnou doby zahájení ústupu divise nastala u vel. 15. divise nutnost upravit nově působnost divisních služeb tak, aby to odpovídalo změnám podmínek ústupu.

Úvahy, jak bylo třeba nově upravit a doplnit působnost služeb divise za ústupu ve dne (5/V), byly projednány v III. části cvičení předších Cvičebních listů.

Pojednáme nyní o materiálním zajištění — zásobování a odsuny — u zadního voje gen. B.—29:

Veliteli 29. pěší brigády bylo do 08.30 hodin 5/V tlumočeno taktické rozhodnutí velitele 15. divise. S tímto rozhodnutím dostal vel. brigády i údaje o změnách působnosti divisních služeb.

Podklady pro působnost služeb u zadního voje gen. B.—29 budou tyto:

- a) údaje o působnosti divisních služeb (se změnami), na nichž nutno navázati působnost služeb u zadního voje,
- b) materiální situace jednotek zadního voje,
- c) taktické rozhodnutí velitele zadního voje pro splnění úkolu daného mu velitelem 15. divise.

(Provedení tohoto taktického rozhodnutí má být umožněno a podporováno materiálně, t. j. působností služeb u zadního voje.)

Úkol daný veliteli zadního voje gen. B.—29 ve výtahu zní:

„Nepřítele zadržovati na třech zadržovacích postaveních tak, aby jeho čelní sled nepřekročil do setmění 5. května čáru Klečetné, Ptačí v., trig. 429, Kněževes.

1. zadržovací postavení obsaditi většinou sil zadního voje, poslední všemi jeho silami a přejíti zde s celým zadním vojem do přechodné obrany.

Těžiště sil na ose Podbořany, Strojetic, Šanov.

d) Zadržovací postavení:

1. Bilenec, Wiessenz B., Habicht Hübel;
2. Steinhübel, kota 427, 433, Stecken B., Neudorfer Höhe;
3. Sosen, Ptačí v., Spitzberg.

Zaujetí 1. zadržovacího postavení bud' pěchotou ukončeno nejpozději v 10.30 hod."

Taktické úvahy (závěry) velitele zadního voje gen. B—29, mající vliv na působnost služeb:

a) Decentralisace velení (t. j. po stránce taktické) bude mít v zápětí decentralisaci po stránce materiální.

Budou to proto v tomto případě velitelé praporů, kteří budou musit hlavně pečovat o zásobování a odsuny u praporů (skupiny).

V této jejich činnosti budou podporováni velitelem pluku a obzvláště pak velitelem zadního voje.

b) Zdržeti nepřítele v hloubce 7 km po dobu 7 hod.

Nejméně 7 hodin bude trvati zvýšená péče o zásobování a odsuny.

c) Sestava.

Na 1. zadržovací postavení: 6 pěších rot a kul. roty — (prapory vedle sebe).

Na 2. zadržovacím postavení: 3 pěší roty.

Na 3. zadržovacím postavení: veškeré jednotky zadního voje.

Vedení boje:

d) Na 1. zadržovacím postavení zdržeti nepřítele asi 2 hod. — do 15 hod., pak ustoupiti na 2. zadržovací postavení.

Ústup z 2. zadržovacího postavení v 17 hod. — Tedy zde bude boj trvati kratší dobu.

Na 3. zadržovacím postavení brániti se do večera 5/V., t. j. o b r a n a.

e) Z 1. zadržovacího postavení na 2. zadržovati nepřítele zejména po del os:

1. Blšany, Děkov, Kolečovice,

2. Strojetic, Kolečov, Něm. Hořovice, Zderaz, trig. 429 Ptačí vrch.

Působnost služeb u zadního voje bude třeba přizpůsobiti jednak podle důležitosti jednotlivých zadržovacích postavení, jednak podle důležitosti ústupových os.

Způsob, jakým pro boj zadního voje budou působiti služby divise a materiální situace jednotek zadního voje, je gen. B—29 znám. Je nyní jeho povinností, aby zajistil provedení svého úkolu po stránce materiální, t. j. aby usměrnil působnost služeb (zásobování a odsuny) u svého zadního voje.

Zásobování municí.

Prapory I./59., III./59. a II./58. mají u sebe zvýšené množství munice 1. a 2. sledu, což gen. B—29 může pokládati za dostatečné zásoby pěchotní munice pro boj na 1. zadržovacím postavení, pro ústupový boj na 2. zadržovacím postavení a pro boj na 2. zadržovacím postavení.

Na 1. zadržovacím postavení jde o vytvoření souvislé palebné clony; na 2. zadržovacím postavení pak o vytvoření clony pomocí ohnisk odporu. — V obou případech jde o boj časově omezený.

Gen. B—29 (a velitel p. pl. 59) nebude nijak působiti svým vlivem na upotřebení zásob munice praporů, ponechá je velitelům hlavně z toho důvodu, že těžiště ústupového boje praporů zadního voje je vyjádřeno šíř-

kou jejich pásma působnosti, a pak proto, že při značné šířce pásma působnosti zadního voje a vzhledem k pravděpodobnému rychlému průběhu boje může jeho vliv na boj zásobováním municí býti jen minimální.

Divisní výdejny pěchotní munice byly za obrany divise na Blšance umístěny za 1. zadržovacím postavením zadního voje a zde mohou prapory zadního voje, třeba-li, doplniti svou municí pro boj o 1. zadržovací postavení.

Veliteli zadního voje gen. B—29 byla dána část pěší muniční kolony DZP k dispozici v Kolečovicích — tedy tam, kde probíhá 3. zadržovací postavení zadního voje a kde bude vytvořena palebná přehrada; zde bude se zadní voj delší dobu brániti.

Zásob munice této části pěší muniční kolony využije velitel zadního voje hlavně pro obranný boj na 3. zadržovacím postavení a nařídí proto zříditi výdejny pěchotní munice, a to pro II./58. prap. a III./59. prap. v Pšovlkách (větší část zásob munice), pro I./59. prap. v Přílepech (menší část zásob munice).

O zásobování dělovým střelivem bylo pojednáno v studii dělostřelectva.

Odsun raněných a nemocných.

Co nařizuje velitel divise?

Odsun raněných od vojskových těles bude řízen vel. divise co nejdříve možno, přímo do divisní polní nemocnice v Senomatech, a to v době, kdy se větší část DO. přesunuje do nového místa působení, t. j. do Oráčova, aby tam mohlo dobře působiti hlavně za boje zadních vojů.

Zbytek DO. v Nēm. Hořovicích dokončí evakuaci a po ukončení evakuace se přesune do Senomat.

Jakmile se větší část DO. v Oráčově etabluje, je do toho řízen veškerý odsun; div. polní nemocnice se přesune do Skryje.

Prapory zadního voje zřídí svá praporní obvaziště:

II./58. u silniční vidlice 300 m severovýchodně od Bukova,

III./59. v Nēm. Hořovicích,

I./59. u křižovatky polních cest 425—1 km severozápadně od Děkova.

Plukovní obvaziště p. pl. 59 v Nēm. Hořovicích bude dočasně pracovat společně s částí DO. o evakuaci raněných a nemocných.

Velitel divise pamatoval již dříve na odsunové potíže u zadního voje a přidělil proto veliteli zadního voje do Nēm. Hořovic část vozů jedné div. vozatajské kolony, jichž velitel zadního voje využije hlavně k odsunu raněných (nemocných) od praporů.

O další odsun z Nēm. Hořovic pečuje přednosta zdravotnické služby divise odsunem přímo do divisní polní nemocnice v Senomatech, (později též do DO. v Oráčově).

Jak bude prováděn odsun raněných za boje o 2. zadržovací postavení? Jde jen o 3 pěší roty; počet raněných bude tedy menší než na 1. zadržovacím postavení.

Etablování obvazišť praporů po ústupu z 1. zadržovacího postavení a pro boj na 2. zadržovacím postavení vyhovovalo by takto:

II./58. — dv. Čížkov,

III./59. — ve Zderaze,

I./59. u západního okraje Hořesedel.

Plukovní obvaziště p. pl. 59 se etabluje již za 3. zadržovacím postavením (na př. v Pšovkách).*)

Za boje na 3. zadržovacím postavení bude odsun u prap. II./58. a III./59. prováděn skrze plukovní obvaziště p. pl. 59 do DO. v Senomatech, od prap. I./59. přímo do téhož DO.

Útvary zadního voje (mimo dělostřelectvo) využijí k odsunu zdrav. zařízení pěchoty; dělostřelectvo v tomto případě (aby nezatěžovalo pěchotu) provádí svůj odsun samostatně, obdobným způsobem jako pěchota.

Zásobování proviantem.

Snídaně byla 5/V vydána.

Kuchyňský trén s normální dávkou na 5/V a odřad proviantních vozů s 1 záložní dávkou tělesové výbavy, vozy na maso atd. jsou u voj. skových těles.

Zadní voj bude vésti ústupový boj pravděpodobně až do setmění 5/V, a proto nebude možno vydávati mužstvu pravidelně stravu. Snad bude možno vydati hlavní stravu mužstvu večer 5/V, a to na 3. zadržovacím postavení (čára Soseň, Ptačí v., trig. 429, Kolečovice) v tom případě, že nepřítel nebude příliš aktivní.

Z těchto důvodů bude jednak nutno povolití zkonsumování záložní dávky základní výbavy (která je t. č. u mužstva) a odsunouti kuchyňský trén a zbytek proviantních vozů voj. skových těles prozatím tak daleko, aby za boje zadních vojů nepřekážel, avšak aby byl s to vydati 5/V počínaje setměním hlavní stravu, jak dříve uvedeno.

Proviantní vozy s dávkou na 6/V a 7/V byly dirigovány vel. divise za čaru Zavidov, Rakovník. Přeložení těchto zásob na kuchyňské vozy bude nutno provést nejpozději do úsvitu 6/V.

Ženíjní služba: — bude předmětem studia ženijního vojska. **Pohonné hmoty** — odbírají útvary zadního voje u divisi výdejny pohonných hmot.

Veterinářská služba. Nemocní koně, schopní přesunu, budou shromážděni v stanovišti proviantního trénu, odkud budou odsunuti do předsmutné div. veterinářské sběrný.

Odstavec XI. „Různé“ rozkazu velitelství 29. p. brigády, kterým velitel upravuje působnost služeb u zadního voje, mohl by v souhrnu obsahovati tyto údaje:

a) **Zásobování municí.**

Velitelé praporů disponují zvýšenou základní dotací pěchotní munice tak, aby s ní vystačili pro boj na 1. a 2. zadržovacím postavení. Mimo to za boje o 1. zadržovací postavení doplňují munici z případných zbytků dosavadních div. mun. výdejen pěchotní munice.

Detachment divisi zbrojního parku zřídí od 16 hodin 5/V tyto výdejny:

pěchotní munice:

v Pšovkách pro prap. II./58. a III./59. ($\frac{3}{4}$ zásob, z toho $\frac{1}{4}$ k dispozici vel. brigády),

*) Výhodným bývá někdy využití některého praporečního a plukovního obvaziště k jejich střídavému instalování tak, že jednou jsou ranění odsunováni do praporečního obvaziště, zatím co plukovní obvaziště je již za následujícím zadržovacím postavením, kde se etabluje, aby přijímalo raněné, kdežto praporeční obvaziště se bude přemísťovati za další zadržovací postavení.

Tak má býti zaručena nepřetržitá působnost zdravotnické služby uvnitř voj. skového tělesa.

V našem případě však při obzvlášť široké frontě nelze dobře použití tohoto způsobu, ježto plukovní obvaziště samo by nebylo s to konati zdravotnickou službu na 2. zadržovacím postavení na tak široké frontě v době časově velmi omezené.

v Přílepech pro prap. I./59. ($\frac{1}{4}$ zásob),
dělové střelivo: ... (viz studii taktiky dělostřelectva).

b) Zásobování proviantem.

Povolují zkonsumovati 1 záložní dávku základní výbavy. Připravte výdej hlavní stravy 5/V na 20. hodinu na 3. zadržovacím postavení.

Přeložení zásob na 6/V nařídím dodatečně.

c) Odsuny

osob:

Na 1. zadržovacím postavení. Plukovní obvaziště 59 v Ném. Hořovicích.

Na 2. a 3. zadržovacím postavení: Plukovní obvaziště 59 v Pšovkách; odsun od praporu I./59. z 3. zadržovacího postavení přímo do DO. v Senomatech.

Odsun z plukovního obvaziště péčí divise. Pro odsun na plukovní obvaziště disponuje šéflékař 59. pl. části div. vozat. kolony ... v Ném. Hořovicích od

koní: do div. veterinářské sběrný v

materiálu: do div. muničních výdejen.

zajatců: na SV. vel. 29. pěší brigády.

d) Pohyb trénů:

Bojový trén — podle rozkazů svých příslušných velitelů.

Kuchyňský trén a zbytek proviantních trénů se přesune:

od p. pl. 59 do Senomat,

od prap. II./58. do Šanova,

od útvarů dělostřelectva

